

**JAARVERSLAG
STICHTING CIRCUSPUNT
2023**

VOORWOORD

Het circus maakt mooie tijden door. Op steeds meer plaatsen in het land worden er theatervoorstellingen, festivals en evenementen met circus geprogrammeerd. Dat betekent dat circus op steeds meer plekken zichtbaar wordt. Het sluit aan bij een van de doelen van Circuspunt om te komen tot meer en betere speelplekken.

Nadat we vorig jaar voor de sector afspraken hebben kunnen maken met de Buma over de muziekrechten tijdens voorstellingen, hebben we in 2023 ook weer een belangrijke voorzieningen kunnen regelen voor het Circus in Nederland. Samen met de Kunstenbond heeft Circuspunt in 2023 kunnen regelen dat circusartiesten en gezelschappen zich kunnen verzekeren. De kunstenbond heeft een uitgebreid pakket van specifieke verzekeringen voor de creatieve sector. Die is nu ook open voor leden van Circuspunt. Met deze afspraak zorgen we ervoor dat circusartiesten en gezelschappen een meer stevige basis hebben om hun vak uit te oefenen.

Ondanks deze mooie en bemoedigende ontwikkelingen kent de circussector ook zorgen vanwege toenemende kosten en regelgeving. Niet alleen de kosten van leveranciers stijgen, maar ook de salarissen voor artiesten en medewerkers vanwege algehele inflatie en toepassing fair pay principes. Ook kosten die gepaard gaan met regelgeving (leges, milieumaatregelen, keuringen) nemen drastisch toe. Dit betekent dat het steeds ingewikkelder wordt om exploitaties rond te krijgen omdat contributies, recette-inkomsten, subsidies en sponsorinkomsten niet in dezelfde maat meestijgen. Deze ontwikkelingen baren Circuspunt zorgen.

In 2023 is Circuspunt na de circusgids uit 2022 de campagne #ontdekhetcircus gestart om extra aandacht te vragen voor het circus en de artiesten. De campagne borden zijn terug te vinden op tenten, in tourbusjes en op kantoren en natuurlijk op onze socials.

Als Circuspunt zijn we goed aangesloten bij diverse landelijke organisaties. Dat geeft Circuspunt toegang tot de overleggen met overheden om het belang van circus onder de aandacht te brengen. Circuspunt is volop betrokken via het Landelijk Kenniscentrum Amateurkunst (LKCA) bij de ontwikkeling van het Nationaal Akkoord Amateurkunst. Dit is een belangrijke ontwikkeling voor een impuls voor de jeugdcircussen en de talentontwikkelingen.

In 2023 heb ik ook weer volop genoten van een veelvoud aan voorstellingen door het hele land. En even waardevol waren al die gesprekken voor en na de voorstellingen over hoe we het vak van Circus met elkaar steeds beter en nog mooier kunnen maken.

Patrick Cramers
Voorzitter Circuspunt

2023 in beeld

Leden

Het ledental groeide in 2023 van 232 naar 240 leden. 64% daarvan zijn individueel lid, 36% hebben een organisatie lidmaatschap.

Circuspunt organiseerde

- 1 ledenvergadering
- 1 jeugdcircusbijeenkomsten
- 2 tentcircussenbijeenkomsten
- 1 workshop Aerial Rigging
- 1 workshop Trampolinespringen
- 2 professionals dagen (A Day at the Circus)
- 1 schrijverslab (Circus of Critics)
- 1 lezing over Circus in Litouwen

Communicatie

We verstuurden 9 reguliere nieuwsbrieven (vanaf februari ook in het Engels), 2 specials rond Wereldcircusdag en Verzekeringen en 1 nieuwsbrief specifiek voor jeugdcircussen. Onze nieuwsbrief heeft 472 abonnees.

Naar aanleiding van onze campagne #ontdekcircus stuurden we 1 persbericht.

Facebook: 650 volgers (572 vind-ik-leuks)

Insta: 695 volgers

LinkedIn: 30 volgers

Met de komst van Daniel Doornkamp op communicatie zal de online aanwezigheid van Circuspunt gaan groeien.

Erik Berkey won de 2023 BNG Bank Circusprijs met hun installatie "Structure #1"

UITGELICHT IN 2023

Campagne #ontdekcircus

Eind november is deze hashtag gelanceerd, dat een verbinding moet creëren tussen alle circusinitiatieven in Nederland. Zo hopen we dat een breder publiek de diversiteit van het circus kan ontdekken. Zo'n 100 circusgezelschappen hebben begin december een #ontdekcircus-promotiepakketje ontvangen. Ze vonden daarin een #ontdekcircus-bordje voor op de voordeur, ansichtkaarten en uitleg over het gebruik van de hashtag. Eind december was de hashtag al zo'n 100x gebruikt en waren er grappige filmpjes gepost over het ophangen van het voordeurbordje. We zetten de campagne in 2024 voort.

Verzekeringen voor de circussector

Jarenlang was het niet of slechts deels mogelijk voor een circusartiest of circusorganisatie om zich te verzekeren. In 2022 is een werkgroep in het leven geroepen om te zoeken naar een oplossing en in 2023 heeft dit zijn vruchten afgeworpen. Circuspunt gaat daartoe samenwerken met De Kunstenbond, de vakbond met veel expertise en ervaring in de culturele en creatieve sector. Door samen te werken met andere kunst disciplines ontstaat een groep die groot genoeg is om interessant te zijn voor verzekeraars.

Circus of Critics

In het najaar van 2023 organiseerden het Domein voor Kunstcritiek i.s.m. Circuspunt, Festival Circolo & This is not a Circus/TENT huis voor hedendaags circus een zesdaagse schrijfworkshop waarin onder bevoegen begeleiding van een recensent, een literair schrijver en een filosoof onderzocht is hoe we modern kunnen schrijven over circus. 8 Deelnemers aan de workshops bezochten Circolo en This is not a Circus en schreven 8 uiteenlopende essays. Deze essays worden in het voorjaar van 2024 gepubliceerd op de websites van Circusweb en Circuspunt en tijdens het Circusstad Festival zal er enkele voordrachten plaatsvinden.

Deskundigheidsbevordering

In 2022 is de Pilot Deskundigheidsbevordering succesvol afgerond. Begin 2023 is direct opnieuw subsidie aangevraagd voor een voortzetting van deze activiteit onder de noemer Kennisdagen. Deze is toegekend, met dank aan het Fonds voor Cultuurparticipatie, en

er worden twee kennisdagen georganiseerd in 2024. Ons streven is om dit een terugkerende activiteit te laten zijn waarbij we jaarlijks 2-3 bijeenkomsten organiseren voor leden over uiteenlopende onderwerpen.

BNG Bank Circusprijs 2023

In 2023 organiseerden we de BNG Bank Circusprijs, de prijs voor de beste afstudeerpresentatie van studenten van de twee HBO-circusopleidingen (Codarts Circus en Fontys Academy of Circus and Performance). Op 22 oktober werd de winnaar gekozen tijdens de speciale slotvoorstelling van Festival Circolo in Tilburg. De vier genomineerden waren: Luise Hoffman en Benedikt Löffler & Malte Gerhard (van Codarts) en Nathan Glaister en Erik Berkey (van Fontys). Erik Berkey won de prijs voor hun innovatieve constructie met Chinese palen en ontving de cheque van € 5.000 uit handen van Harald Bergmann, burgemeester van Middelburg en bestuurslid BNG Cultuurfonds.

Circuspunt Keurmerkcommissie van start

Gedurende 2022 werden enkele gesprekken gevoerd, waarna begin 2023 het Circuspunt Keurmerk is aangescherpt. Gedurende 2023 werden 4 aanvragen ingediend voor het Keurmerk. Liesbeth Hagen, Arnold Perizonius en Ben Rubingh vormen de Keurmerkcommissie die de aanvragen zullen beoordelen als advies aan het bestuur van Circuspunt. In 2024 zullen de eerste Keurmerken worden uitgereikt en zullen we bij overheden en instanties aandacht hiervoor vragen. Het is de bedoeling dat het Keurmerk het toekennen van vergunningen vergemakkelijkt.

Huishoudelijk reglement

In aanvulling op onze statuten is in 2023 het huishoudelijk reglement opgesteld. Daarin beschrijven we meer in detail hoe we samenwerken, de taken en bevoegdheden van de bestuursleden, etc. Dit document is eenvoudiger aan te passen dan de statuten (waarvoor je toch weer naar de notaris moet) en wordt dan ook jaarlijks gecheckt en zo nodig aangepast.

Circusdocententraining 2024-2025

Gedurende 2023 zijn aanvragen verzonden om in 2024 -2025 andermaal een Circusdocententraining te organiseren, waarbij er ook 2 nieuwe modules worden ontwikkeld voor Sport en Veiligheid. Zowel Fonds voor Cultuurparticipatie als het NORMA Fonds hebben de aanvragen gehonoreerd, waardoor we begin 2024 van start konden. Daarover meer in het volgende jaarverslag.

Bijeenkomsten 2023

- 12 januari: A day at the Circus, i.s.m. This is not a circus/TENT huis voor hedendaags circus in Theater Bellevue, Amsterdam
- 22 - 23 januari 2023: Workshop Aerial Rigging Fundamentals in de Circusstudio Rotterdam
- 29 januari: Bijeenkomst Tentcircussen bij Wintercircus Tilburg
- 26 maart: Jeugdcircusbijeenkomst met workshops Handstad en Functional Juggling & Juggling board tijdens Cirque Mania in Korzo Theater, Den Haag
- 15 april: Wereldcircusdag
- 30 april: Workshop Trampolinespringen bij Circus Rotjeknor, Rotterdam
- 7 mei: jeugdcircusbijeenkomst tijdens Circusstad Festival, Rotterdam Haag
- 10 mei: Jaarvergadering Circuspunt (online)
- 20 mei: Lezing leva Variakojytè-Reynshtrom over de ontwikkeling van circus in Litouwen bij Magic Circus, Amsterdam
- 2 september: Tentcircussenbijeenkomst bij Corpus Acrobatics, Halfweg
- 13 oktober: Seminar Consent in Circus, tijdens Festival Circolo, Tilburg
- 22 oktober: Uitreiking BNG Bank Circusprijs 2023, tijdens Festival Circolo, Tilburg
- 30 november: A day at the Circus, i.s.m. This is not a circus/TENT huis voor hedendaags circus in Theater Bellevue, Amsterdam
- Najaar: Reeks workshops in het kader van Circus of Critics, schrijverslab

SAMENWERKINGSVERBANDEN

De Creatieve Coalitie

Circuspunt is lid van de Creatieve Coalitie, de koepelvereniging voor professionals uit de culturele en creatieve sector. Deze koepel is in 2023 geprofessionaliseerd en lanceerde eind 2023 de Creatieve Community, een online platform waar onze leden ook gebruik van kunnen maken. De CC voert een krachtige lobby tegen de BTW-verhoging op cultuur en ook circus. Dat zou voor veel circusactiviteiten zeer nadelig uitpakken. Voorlopig is de BTW-verhoging uitgesteld; wat er uiteindelijk besloten wordt, is aan de nieuwe regering.

De Alliantie van Evenementbouwers

Het is lang stil geweest bij de Alliantie van Evenementbouwers maar begin 2024 is de draad weer opgepakt. We zetten de samenwerking voort. Vooral op het gebied van lobby tegen de BTW-verhoging en regelgeving over duurzaamheid trekken we samen op.

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA)

In 2023 stelde het LKCA-uren ter beschikking voor het uitvoeren van bepaalde taken; in 2024 eindigt deze 'corona-ondersteuning'. We hebben hulp gekregen in de persoon van Karlijn Vriend die ons bijstond bij het doen van diverse aanvragen in aanloop naar het Nationaal Akkoord Amateurkunst, waarvoor in 2024 diverse pilots worden uitgevoerd. Wij willen de samenwerking met Karlijn graag voortzetten.

EYCO

Circuspunt is sinds de oprichting lid van EYCO, de European Youth Circus Organisation. Door deze samenwerking is Circuspunt regelmatig partner in Europese projecten. Jeugdcircussen die lid zijn van Circuspunt worden natuurlijk als eerste benaderd als afgevaardigde voor nieuwe projecten.

Kunstenbond

Circuspunt is een samenwerking aangegaan met de Kunstenbond. Leden van Circuspunt kunnen met korting lid worden van de Kunstenbond en zo profiteren van de kortingen die de Kunstenbond voor haar leden heeft bedongen bij het sluiten van verzekeringen.

ORGANISATIE EN FINANCIËN

Bestuur en organisatie

Het bestuur van Circuspunt bestaat is in 2023 uitgebreid. Femke Luycks is tot het bestuur toegetreden als lid van de werkgroep artiesten. Dat kwam mooi uit, want Rosa Boon is in 2023 deels met verlof geweest.

De samenstelling van het bestuur eind 2023 was:

- Patrick Cramers, voorzitter, immaterieel erfgoed
- Arlette Hanson, secretaris, contactpersoon Creatieve Coalitie
- Bas van den Bosch, penningmeester
- Rosa Boon, werkgroep artiesten
- Femke Luyckx, werkgroep artiesten
- Kitty Hagen, werkgroep tentcircussen
- Kevin van Geet, werkgroep tentcircussen
- Maurice de Brieder, werkgroep jeugdcircussen
- Marc Eysink Smeets, werkgroep communicatie
- Jur van der Lecq, talentontwikkeling

Het secretariaat was in handen van Claudia Geubel en de samenwerking wordt in 2024 voortgezet. Daarnaast kregen we ondersteuning van Karlijn Vriend vanuit het LKCA.

De werkgroep Communicatie wordt ondersteund door een betaalde kracht (Daniël Doornkamp). Tot slot zijn we Arie Oudenes zeer dankbaar voor zijn hulp bij het organiseren van de tentcircussenbijeenkomsten en voor zijn hulp aan aanvragers van het Circuspunt Keurmerk.

WERKGROEPEN

In 2023 waren de volgende werkgroepen actief.

• **Tentcircussen**

Gedurende 2023 zijn er twee bijeenkomsten georganiseerd voor tentcircussen. In januari is uitgebreid gesproken over het Circuspunt Keurmerk. In september kwamen de nieuwe omgevingswet, de energietransitie en milieunormen en duurzaamheid in het circus ter sprake. Onder circusorganisaties is veel onzekerheid hoe in de toekomst gereisd kan worden met de circussen, nu steeds meer binnensteden milieuzones instellen en het verkrijgen van een ontheffing steeds moeilijker gaat. Er is kennis uitgewisseld en er zijn documenten gedeeld die op de website zijn gezet. Het onderwerp heeft de aandacht van het bestuur.

• **Jeugdcircussen**

In 2023 is er veel tijd gestoken in het afronden van de Docententraining 2022-2023.. In 2023 is opnieuw subsidie aangevraagd om in 2024-2025 een nieuwe Circus Docenten Training te kunnen starten met ook twee nieuwe modules Sport en Veiligheid. Deze is toegekend, met dank aan het Fonds voor Cultuurparticipatie en het Norma Fonds en start begin 2024.

Er is 1 jeugdcircusbijeenkomst georganiseerd in 2023. In de zomer heeft er een uitwisseling plaatsgevonden met 8 jongeren bij Arco Wiesbaden. Daarnaast hebben we voldoende jeugdcircussen weten te vinden om een kortingstarief van 15% te realiseren bij Club Assistent.

• **Communicatie**

In 2023 is extra mankracht ingezet voor communicatie. Daniël Doornkamp trekt de campagne #ontdekcircus die in november is gelanceerd. Hierdoor zullen we regelmatig op social media aanwezig zijn.

Sinds februari is de nieuwsbrief tweetalig (ook in het Engels). De nieuwsbrief is onder de lezers geëvalueerd en er is besloten om in 2024 de algemene nieuwsbrief korter te maken en wat extra nieuwsbrieven uit te geven per doelgroep. Ook wordt er per doelgroep een redactie samengesteld om meer input uit het veld op te halen.

Eind 2023 is besloten tot een herinrichting van de website die in 2024 wordt doorgevoerd.

Sinds 2023 plaatsen we 'de Staat van het Circus', jaarlijks uitgesproken tijdens 'This is not a Circus' in opdracht van TENT Huis voor Hedendaags Circus op de website van Circuspunt. In januari 2023 sprak Maartje Bonarius van Tall Tales Company de 'Staat van het Circus' uit, in november was het de beurt aan Hendrik van Maele.

In voorbereiding is een nieuwe samenwerking met Circusweb waarmee we onze krachten gaan bundelen om structureel meer aandacht te genereren voor circus in Nederland.

• **Artiesten & gezelschappen**

In 2023 zijn twee bijeenkomsten voor professionals georganiseerd onder de noemer A Day at the Circus, in samenwerking met TENT. Op donderdag 12 januari kwam het brede culturele veld bijeen in Theater Bellevue een dag vol keynotes, gesprekken, performances en hands-on labs. De dag stond in het teken van diversiteit en inclusie op het circuspodium, technische eisen en communicatie met theaters rond circusoptredens en communicatie rond circus.

Op 30 november volgde een tweede Day at the Circus, met 100 deelnemers weer een mooi samenkomen van artiesten, programmeurs, agenten, onderwijs, technici en meer. Tijdens deze professionalsdag met netwerklunch, gesprekken, workshops en performances lieten we onder meer Daan Stigter (Jakop Ahlbom Company, Into the Great Wide Open) en Marjorie Boston (programmeur, De Schuur) aan het woord en presenteerde Circusbende hun hernieuwbare energie-installatie rond het thema duurzaam produceren. Een panel met Kim-Jomi Alstadsæter (circus- en dansmaker, Marta & Kim), Ellen Blom (vanuit haar ervaring als agent) en Luuk Adema (programmeur circus Stadsschouwburg Utrecht) gingen een publiek gesprek aan over de gezamenlijke belangen bij circusprogrammering. Circusartiesten Liza van Brakel, Harvey Cobb lieten kort werk zien en we sloten af met een borrel na afloop. De dag werd gehost door Maaïke Muis en werd georganiseerd samen met en tijdens Festival This is not a Circus.

In 2023 is subsidie toegekend voor de organisatie van twee deskundigheidsbevorderingsdagen voor artiesten. In oktober is hierop een voorproefje gegeven in de vorm van een seminar georganiseerd tijdens Festival Circolo over Consent in Circus: over grenzen, fysiek contact en machtspositie, over onze autonomie, zelfvertrouwen en integriteit. In 2024 worden twee Kennisdagen georganiseerd over Geld en Jezelf Presenteren tijdens Circusstad Festival.

- **Talent**

Sinds 2020 zet Circuspunt zich in om circus onderdeel te maken van de DaMu-regeling, een Rijksregeling waarmee jongeren zich kunnen voorbereiden op een dans of muziek opleiding. Circus zou daar ook onderdeel van moeten maken. Na diverse gesprekken tussen het ministerie van OC&W en de werkgroep Talent, besloot het ministerie in 2022 om met een eventuele uitbreiding met de discipline circus te wachten tot de evaluatie van de DAMU-licentie in 2024. We hopen in 2024 de werkgroep weer te activeren en het gesprek met het ministerie weer op te pakken.

Financiën

Het jaar 2023 is in financieel opzicht voorspoedig verlopen. Met meer leden krijgt Circuspunt ook net wat meer armslag om van meerwaarde te zijn voor de leden.

Diverse grote projecten uit eerdere jaren konden financieel worden afgerond en diverse grote nieuwe projecten konden worden aangevraagd en werden tevens gehonoreerd, waar we in 2024 profijt van hebben. Daarbij hebben we het over:

- Kennisdagen: Toegekend door Fonds voor Cultuurparticipatie
- Circusdocententraining 2024-2025: Toegekend door Fonds voor Cultuurparticipatie en NORMA Fonds.
- 3 toekenningen in de Pilot regeling die moet leiden tot een Nationaal Akkoord Amateurkunst: een bijdrage voor Circuspunt als koepel voor de circussector plus projecten in samenwerking met Kunstgebouw (Zuid-Holland) en Plein C (Noord-Holland)

In 2023 konden we bovendien rekenen op belangrijke bijdragen van

- LKCA / Fonds voor Cultuurparticipatie – afronding coronasteun
- BNG Bank – BNG Bank Circusprijs

Al deze aanvragen zorgen dat Circuspunt veel activiteiten kan uitvoeren. Wij zijn al deze partijen zeer erkentelijk.

Het jaar sloten we af met een klein batig saldo dat in 2024 zal worden aangewend.